

Kurven er knækket – men problemet er ikke løst

Hjemløsetælling 2022

Man skulle næsten tro, vi havde afskaffet hjemløsheden – så meget der er blevet jublet de seneste dage efter tallene fra årets hjemløsetælling blev offentliggjort fredag d. 2/9.

Måske var det lettelsen over at det har kunnet lade sig gøre at "knække kurven": At antallet af hjemløse ikke endnu engang er steget. ☐☐

Vi ved ikke helt hvorfor kurven er knækket, men vi ved hvilke kategorier af hjemløse, der er blevet færre af. ☐☐

Hvis vi laver en hierarkisk opdeling af hjemløse, hvor dem der har de sværeste vilkår eller er i den mest udsatte position, står øverst, vil gadehjemløse toppe listen. Efter gadehjemløse kommer hjemløse på natvarmestuer, så hjemløse på herberger, hjemløse på hotel og så hjemløse, der opholder sig hos familie og venner.

Som man nok kan fornemme, har man bedre mulighed for hjælp og støtte, og større mulighed for at benytte sig af den, jo

længere nede på listen, man er.

Den lille gruppe af hjemløse, der overnatter på hotel, har oplevet det største fald: 37% svarende til 121 hjemløse. Sjovt nok er halvdelen (63 personer) fra Slagelse kommune. Her må de have udviklet en helt speciel tilgang til deres hjemløseindsats, som andre kommuner enten kan lære en del af, eller som dækker over et kommunalt omsorgssvigt af de helt store, som bestemt ikke skal udbredes.

I kategorien 'gadesovere', med et væsentlig større antal hjemløse end dem på hotel – nemlig 535 personer – har der været et fald på 27%. Der er ikke rigtigt noget, der forklarer faldet. Det skulle da lige været Corona-tidens opfindsomhed, der har fået kommuner og andre aktører til at gå nye veje for at få hjemløse inden døre og ud af statistikken. □

Vi ved, at bl.a. projekt UDENFOR har haft gode erfaringer med at give folk tag over hovedet, få ro på og få sat den rette støtte i værk.

Det kan også være, at gadesoverne i højere grad har fundet plads på et herberg. Men sandsynligheden er ikke stor. Fra 2019 til i dag, er det SANDs erfaring, at herbergerne har indsnævret deres målgruppe så meget, at folk med psykisk sygdom eller kraftigt misbrug i stadig stigende omfang bliver afvist ved døren eller smidt ud af herbergerne.

Fra 2019 til i dag, er det SANDs erfaring, at herbergerne har indsnævret deres målgruppe så meget, at folk med psykisk sygdom eller kraftigt misbrug i stadig stigende omfang bliver afvist ved døren eller smidt ud af herbergerne.

Gadesoverne er den gruppe hjemløse, der har det sværest. De har flest og mest massive problemer, samtidig med, at de har mindre kontakt til hjælpesystemet. Set i lyset af, at der fra politisk side ikke er interesse for at gøre noget for denne gruppe– det understreges af den politisk vedtagne hjemløsereform, hvis fokus alene er på hjemløse på herberger –

er vi i SAND bekymrede for at hjemløse i denne gruppe, kommer endnu længere væk fra den nødvendige hjælp og vokser i endnu mere i antal. □

69% af hjemløse, der sover på gaden vurderes at have en psykisk sygdom mod 62% af hjemløse som helhed. Med den viden, bør vi huske på at tilegne et stort afsnit i den psykiatriplan, der måske kommer om 10 år, til en beskrivelse af, hvordan vi etablerer passende tilbud til hjemløse generelt og til gadesovere i særdeleshed.

69% af hjemløse, der sover på gaden vurderes at have en psykisk sygdom mod 62% af hjemløse som helhed. Med den viden, bør vi huske på at tilegne et stort afsnit i den psykiatriplan, der måske kommer om 10 år, til en beskrivelse af, hvordan vi etablerer passende tilbud til hjemløse generelt og til gadesovere i særdeleshed.

Også gruppen af sofasovere er blevet betragteligt mindre. Og da den er mere en dobbelt så stor end gruppen af gadehjemløse, batter det lidt mere i det samlede tal. 1152 hjemløse overnattede hos familie og venner i uge 6 i år. Det er 29% færre end 2019 og næsten en halvering ift. 2017, hvor der var 2177 sofasovere. □

Det er også i denne gruppe, at der er rigtig mange unge hjemløse. Derfor har vi også set et markant fald fra 2019 til 2022 – 27% i antallet af de helt unge hjemløse (18 – 24 år). □ Her står både lokale og nationale myndigheder klar med en forklaring om, at det øgede fokus på unge hjemløse, har fået kommunerne til at opstøve billige boliger, de unge kan betale og give dem hjælp og støtte til at blive i boligen. Kommunerne har med andre ord prioriteret området og øget indsatsen. F.eks. har Århus Kommune lavet boliggaranti for unge hjemløse under 25 år.

Odense Kommune har også boliggaranti, men den gælder for alle hjemløse. Det er netop pointen med at fremhæve Odense.

Hvordan sikrer vi, at det ikke kun er unge hjemløse, der får hjælp i Århus? Hvordan sikrer vi, at ældre hjemløse, der har været hjemløse i længere tid og hvis problemer er vokset, også får de indsatser de har brug for?

Der går masser af hjemløse rundt i Århus (og i resten af landet), der ikke føler de får den hjælp, de har behov for.

Der går masser af hjemløse rundt i Århus (og i resten af landet), der ikke føler de får den hjælp, de har behov for.

Tallene fortæller også, at der er andre aldersgrupper, der halter. □Antallet af hjemløse over 60 år er steget med 9 procent siden 2019.

Vi ved fra en anden undersøgelse, at der mangler boligløsninger og botilbud med specialiseret og intensiv støtte til denne gruppe. Kommunerne melder om mangel på de såkaldte alternative plejehjem, men også almindelige boliger, hvor der følger den rette støtte med. Der stilles alt for store krav til udredning og dokumentation og andre procedurekrav, der gør at sagsbehandlingen bliver langvarig og mister det fokus der bør være på borgeren og dennes behov.□

Gruppen af ældre hjemløse er bare vokset og vokset gennem tiden. Problemernes karakter og omfang har været tydeligt, men ingen ønsker tilsyneladende at gøre noget for at lave om på det. □Tværtimod er det blevet nedlagt uhyggeligt mange § 108 pladser – alternative plejehjem – fra 2015 til 2020.

Gruppen af ældre hjemløse er bare vokset og vokset gennem tiden. Problemernes karakter og omfang har været tydeligt, men ingen ønsker tilsyneladende at gøre noget for at lave om på det.

Antallet af hjemløse på herberg er steget med 19% på 3 år. Der er ganske enkelt kommet flere herbergspladser i perioden, og de er blevet fyldt op. Det er godt, for det er her, der etableres kontakt til hjælpesystemet, ved vi. Dette afspejler

tallene også: 52% af herbergsbrugerne har en kommunal handleplan, dvs. en plan for hvad der skal gøres for at den hjemløse kommer videre i livet. Der har kun 13% af gadesoverne eller dem på natvarmestuerne.

□37% af dem, der overnatter på herberg, er skrevet op til egen bolig, mens det gælder for 11% af gadesoverne.

Herbergerne er altså indgangen til de kommunale systemer, som hjemløse i stadig stigende grad føler, at det bliver sværere at få kontakt til rent fysisk. □

Hvordan sikrer vi, at herbergerne også er til for folk med massive problemer?

I den kommende hjemløsereform, er det netop hensigten at få hjemløse ud af herbergerne og nedbringe antallet af herbergspladser. Så hvordan sikrer vi en tilstrækkelig kapacitet, så alle hjemløse har mulighed for at få en herbergsplads, nu der samtidig er politiske ambitioner om at nedlægge dem?

Før vi løfter armene i jubel over at "kurven er knækket" bør vi gå lidt dybere ned i tallene, få analyseret hvad vi har gjort godt og hvor det halter.

Hvordan får vi mere af det gode og hvordan får vi nedbragt antallet af hjemløse i alle kategorier og i alle aldre?